

**Назарко В.**  
*студент IV курсу юридичного факультету  
Тернопільського національного  
економічного університету  
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри  
конституційного, адміністративного  
та фінансового права ТНЕУ Вербіцька М.В.*

## **ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ У ВИГЛЯДІ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ**

Вирішення конфліктів – головне призначення судової влади та запорука успіху всього суспільства. Об'єктивна реальність свідчить про незадовільний стан роботи судів у зв'язку зі значною заангажованістю та перевантаженістю, що впливає на якість розгляду справ та рівень дотримання, захисту основних прав та інтересів громадян.

Така перспективна форма вирішення спорів як медіація, лише починає з'являтися в економічних відносинах на території України.

Дослідженням даного питання займався ряд науковців, зокрема О.Виноградов, Ю. Притика, В. Мусіяка, Г. Єрьоменко, Л. Мамчур, В. Жмудь, Н.Вопленко, В. Лазарев, А. Малько, М. Марченко, Б. Шейндлин, О. Громовий, С.Демченко, О. Землянська, Н. Нестор, С. Кравцов, С. Калашникова, Н.Бондаренко-Зелінська, Л. Гола.

У сучасний період розвитку української економіки та права запровадження альтернативних методів врегулювання спорів зумовить зменшення завантаженості судів. [2, с.162]

В національній системі права досить давно з'явилась потреба у запровадженні такого інституту як "медіація".

В основу медіації покладено такі принципи:

- Добровільність;
- Конфіденційність;
- Щирість намірів щодо вирішення конфлікту;
- Рівність сторін;
- Неупередженість посередника;
- Правоздатність сторін;
- Неформальність та гнучкість процедури медіації.

Одним із шляхів примирення осіб, законодавець заклав у ГПК можливість врегулювання спору за участю судді, порядок якого врегульовано статтею 188 ГПК України. Зокрема, на початку проведення першої спільної наради з врегулювання спору суддя роз'яснює сторонам мету, порядок проведення врегулювання спору за участю судді, права та обов'язки сторін. Під час проведення спільних нарад суддя з'ясовує підстави та предмет позову, підстави заперечень, роз'яснює сторонам предмет доказування щодо категорії спору, який розглядається, пропонує надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору та здійснює інші дії, спрямовані на мирне врегулювання спору. Суддя може запропонувати сторонам можливий шлях мирного врегулювання спору.[1]

Перспективність такої новели буде визначена судовою практикою. На наш погляд, таке нововведення є вдалим та конструктивним особливо для

господарського процесу, якому донедавна взагалі був притаманний принцип арбітражу. Однак дуже важливим є те, щоб сторони не зловживали цим правом просто затягуючи процес, або шукаючи шляхи для заміни конкретного судді.

І найголовніше – судді мають бути підготовлені фахово здійснювати дії по примиренню сторін саме як медіатори, а не як юридичні консультанти.

В спорах у сфері господарського права, медіація переслідує завдання визначенні ст. 2 ГПК України а саме, справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності, та розгляд інших справ, віднесених до юрисдикції господарського суду, з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави. [1]

До безапеляційних переваг медіації належать такі: швидкість процедури розгляду конфлікту (спору), відсутність бюрократичної тяганини та ефективність процесу медіації, повна конфіденційність учасників медіації, сторони конфлікту особисто впливають на результати його вирішення, можливість зберегти позитивні відносини з іншою стороною спору в майбутньому у зв'язку з мирним врегулюванням, заощадження коштів на забезпечення судових процедур.

Для власників бізнесу швидкість вирішення конфлікту (спору) в сфері господарського права є головним чинником. Адже перспектива витратити особистий час та велику суму коштів на довготривалий судовий процес, щоб на ділі не отримати реального виконання судового рішення не приваблює нікого. Тож гнучкість та оперативність врегулювання спорів за участю судді одразу зробить її привабливим інструментом для вирішення спорів в очах господарюючих суб'єктів.

### **Список використаних джерел**

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII (чинний) – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
2. Бондаренко-Зелінська Н. Л. Запровадження альтернативних способів врегулювання спорів: європейський досвід для України / Н. Л. Бондаренко-Зелінська // Приватне право і підприємництво: збірник наукових праць. Випуск 8. – К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2009. – С. 162–166.
3. Про медіацію: Закону України (проект). – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.commonground.org.ua/dld/doc/Mediation%20draft%20law%201%20july%202010.doc>.
4. Єрьоменко Г. Медіація як спосіб вирішення спорів / Г. Єрьоменко // [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374>.
5. Гола Л. В. Медіація як метод досудового врегулювання господарських спорів / Л. В. Гола // [електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/10\\_NPE\\_2010/Pravo/63120.doc.html](http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Pravo/63120.doc.html).